

SHANE USMANE GHANI
(HINDI BAYAAN)

رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ

शाने उस्माने ग़नी

दा 'वते इस्लामी के हफ्तावार सुनतों भरे इजतिमाअ़ में
होने वाला सुनतों भरा हिन्दी बयान

شانے ڈکھانے گئی (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ)

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ النُّبُوْسِلِينَ ط
آمَّا بَعْدُ! فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ طَبِّسِمُ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

(تَرْجِمَة : مैं ने सुन्त ए'तिकाफ़ की नियत की)

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! जब भी मस्जिद में दाखिल हों, याद रख कर नफ़्ली ए'तिकाफ़ की नियत फ़रमा लिया करें, जब तक मस्जिद में रहेंगे, नफ़्ली ए'तिकाफ़ का सवाब हासिल होता रहेगा और ज़िमनन मस्जिद में खाना, पीना, सोना भी जाइज़ हो जाएगा ।

दुरुर्घटे पाक की फ़जीलत

हज़रते सच्चिदुना शैख़ अबुल हसन बिस्तामी फ़रमाते हैं :
 “मैं ने **अल्लाह** عَزَّوجَلَّ की बारगाह में दुआ की, कि मुझे ख़्वाब में अबू सालेह مुअज्जिन की ज़ियारत हो जाए ।” मेरी दुआ मक्कूल हुई, चुनान्वे एक रात मैं ने उन को ख़्वाब में बड़ी अच्छी हालत में देखा । मैं ने उन से दरयाप़त किया । “ऐ अबू सालेह ! अपने यहां की कुछ ख़बर दीजिये ।” उन्होंने जवाब दिया : ऐ अबू हसन अगर मैं ने सरकारे नामदार ﷺ पर दुरुर्घटे पाक की कसरत न की होती तो मैं हलाक हो जाता ।”

(القول البديع، الباب الثاني في ثواب الصلاة على رسول الله... الخ، ص ٢٤٠)
 मेरे आ 'माल का बदला तो जहन्म ही था मैं तो जाता मुझे सरकार ने जाने न दिया

(سامाने बिध्वाशा, स. 61)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! हुसूले सवाब की ख़ातिर बयान सुनने से पहले अच्छी अच्छी नियतें कर लेते हैं ।

फ़رमाने मुस्तफ़ा ”بَيْتُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَبْدِهِ“ : ﷺ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَسَلَّمَ (الْعَجْمُ الْكَبِيرُ لِلظَّبِيرَانِ ج ٢ ص ١٨٥) (٥٩٣٢)

دو مدنی فوں :-

- (1) بیگیر اچھی نیت کے کیسی بھی املاکے خیر کا سواب نہیں میلتا ।
- (2) جیتنی اچھی نیت ہے جیسا کہ، اتنا سواب بھی جیسا کہ ।

بیان سونے کی نیت ہے :

نیگاہے نیچی کیے خوب کان لگا کر بیان سونگا । ﴿ ٹک لگا کر بیٹنے کے بجائے ڈلے دین کی تا' جیم کی خاتمہ جہاں تک ہے سکا دو جاؤ بیٹنگا । ﴿ جوکر تنا سیمات سرک کر دوسرا کے لیے جاگہ کوشادا کرلنگا । ﴿ دھکا کا وگرا لگا تو سب کرلنگا، گھونے، جنگل کرنے اور ٹلڈنے سے بچنگا । ﴿ دُلْعُو إِلَّا اللَّهُ صَلَوَاتُهُ وَسَلَامُهُ عَلَى الْحَبِيبِ ﴾ وگرا سون کر سواب کمانے اور سدا لگانے والوں کی دلچسپی کے لیے بولند آواز سے جواب دੁਂ گا । ﴿ بیان کے با'د خود آگے بढ کر سلام و مسافر ہا اور انفیڑادی کوشش کرلنگا ।

صَلُوٰاتُهُ عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

بیان کرنے کی نیت ہے :

میں بھی نیت کرتا ہوں ﴿ آللَا حَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمَاتِ ﴾ (ترجیم اے کنٹل ڈیماں) : اپنے رب کی راہ کی تاریخ بولتا اپنے پکنی تدبیر اور اچھی نسیحت سے) اور بخششی شریف (کی ہدیہ 3461) میں وارید اس فرمائے مسٹفے "پہنچا دو میری تاریخ سے اگرچہ اکھی آیات ہے" میں دیے ہوئے اہم کام کی پہنچ کرلنگا । ﴿ نے کی کا ہوکم دੁਂ گا اور بورا اسے مनع کرلنگا । ﴿ اش اور پढتے نیجے اربابی، انگریزی اور میشکل ایکسیکو ہوتے وکٹ دل کے یخلاس پر تکمیل رکھنگا یا نی اپنی ڈیلمیت کی دھک بیٹانی مکسود ہری تے بولنے سے بچنگا । ﴿ مدنی کافیلے، مدنی انعامات، نیجے ایکسکو ڈائریکٹر، براہ نے کی کی دا'ت وگرا کی راستہ دلائل ہے । ﴿ کھکھلہ لگانے اور لگوانے سے بچنگا । ﴿ نجرا کی ہیکا جات کا جہن بنانے کی خاتمہ جتھل ایمکان نیگاہے نیچی رکھنگا । ﴿ اَنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَلَ

صَلُوٰاتُهُ عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

बै मिसाल वाक़िद्दा

मन्कूल है, अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उमर बिन ख़त्ताब और अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी (رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنْهُ) सरकारे वाला तबार, शफ़ीए रोज़े शुमार के किसी काम में मश्गूल थे कि नमाज़े अस्तर का वक्त हो गया। हज़रते सच्चिदुना उमर फ़ारूक़े आ'ज़म ने हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी (رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنْهُ) को आगे बढ़ कर इमामत कराने का कहा तो आप ने अर्ज़ की : आप इस के मुझ से ज़ियादा हक़दार हैं कि रसूलुल्लाह ने आप को मुक़द्दम फ़रमाया और आप की तारीफ़ की। हज़रते सच्चिदुना उमर बिन ख़त्ताब ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने सरकारे मदीना, क़रारे क़ल्बो सीना को येह इरशाद फ़रमाते सुना : उस्मान कितना अच्छा इन्सान है, मेरा दामाद है और मेरी दो बेटीयों का शोहर है, **अल्लाहू** ने उस में मेरा नूर इकट्ठा कर दिया है। हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी (رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنْهُ) ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने आप को येह फ़रमाते हुवे सुना है कि : **अल्लाहू** ने उमर के ज़रीए इस्लाम को मुकम्मल फ़रमाया। हज़रते सच्चिदुना उमर बिन ख़त्ताब ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा, क्यूंकि मैं ने आप को येह फ़रमाते सुना है कि : उस्मान से फ़िरिश्ते भी हया करते हैं। हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी (رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنْهُ) ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने आप को येह फ़रमाते हुवे सुना है कि : **अल्लाहू** ने उमर के ज़रीए दीन की तक्मील फ़रमाई और मुसलमानों को इज़्ज़त बख़्शी। हज़रते सच्चिदुना उमर बिन ख़त्ताब ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने आप को येह फ़रमाते सुना है कि : उस्मान कुरआने पाक को जम्म करेगा और येह रहमान **عَزَّوَجَلَّ** का महबूब है। हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी (رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنْهُ) ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने हुज़ूर

को येह फ़रमाते सुना कि : उमर कितना अच्छा इन्सान है, बेवाओं और यतीमों की ख़बरगीरी करता है, उन के लिये उस वक्त खाना लाता है जब लोग आलमे ख़बाब में होते हैं। हज़रते सय्यिदुना उमर बिन ख़त्ताब رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा क्यूंकि मैं ने आप को صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ येह फ़रमाते सुना है कि : **اَللّٰهُمَّ انْتَ عَلٰى مَا اعْرَجْتَنِي مُعْلِمٌ** ने जैशुल उसरह (या'नी ग़ज़वए तबूक का लश्कर) तय्यार करने वाले उस्मान की मग़फिरत फ़रमा दी है। हज़रते सय्यिदुना उस्मान رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ने फ़रमाया : मैं आप से आगे नहीं बढ़ूंगा, क्यूंकि मैं ने आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ को येह दुआ फ़रमाते सुना कि : या **اَللّٰهُمَّ انْتَ عَلٰى مَا اعْرَجْتَنِي مُعْلِمٌ** ! उमर बिन ख़त्ताब के ज़रीए इस्लाम को इज़्ज़त अत़ा फ़रमा और रसूलुल्लाह صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने आप का नाम फ़ारूक़ रखा और **اَللّٰهُمَّ انْتَ عَلٰى مَا اعْرَجْتَنِي مُعْلِمٌ** ने आप के ज़रीए हक़ व बातिल के दरमियान फ़र्क़ किया। इस वाकिए की ख़बर जब हुज़ूर صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ को हुई तो आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने दोनों के लिये दुआ फ़रमाई और एक दूसरे से हुस्ने अदब के साथ पेश आने पर उन की ता'रीफ़ फ़रमाई। (الروض الفائق، ص: ٣١٣)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! इस वाकिए से जहां सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ की आपस में महब्बत व उल्फ़त और एक दूसरे का एहतिराम करने का मुक़द्दस ज़ब्बा मा'लूम हुवा वहीं सय्यिदुना फ़ारूक़ के आ'ज़म और سय्यिदुना उस्माने ग़नी (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ) की अज़मत व शान भी वाज़ेह हो गई। मज़ीद इस से येह मदनी फूल भी मिला कि जब सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ एक दूसरे के मकाम व मर्तबे का एहतिराम करते हैं तो हमें तो इन की अज़मत व शौकत को खूब खूब बयान करना चाहिये और न सिर्फ़ खुद इन की महब्बत को अपने दिल में बिठाए रखें बल्कि अपनी अवलाद को भी सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ की महब्बत और इन का अदब सिखाएं। इस का एक बेहतरीन ज़रीआ येह भी है कि अपने बच्चों को सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ के वाकिआत सुनाएं, इन की सीरत व किरदार के बारे में बताएं और इन के तरीके पर चलने की तरगीब भी

دیلہ اے । دا' واتے اسلامی کے ایسا ابھی ایسا دارے مکتبتوں میں نے 695 سفہری پر مشتمل کتاب ”آل جماعت والوں کی باتیں (جیل د ایوال)“ شائع کرنے کی سادھات حاصل کی ہے، اس کتاب میں 97 سہابے کیرام عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ ان کے مुख्तار حاصل و واکیفیت کے ساتھ ساتھ بے شمار مدنی فول بھی جاں بجاں اپنی خوشبوئے لوتا رہے ہیں । آپ بھی اس کتاب کو مکتبتوں میں سے ہدیتیت حاصل کر لیجیے । اُن شَاءَ اللَّهُ عَزَّ ذَلِيلٌ

اس کی برکت سے ہم اپنے اسلامی کی سیرت و کیردار سے واکیف ہو کر ان کے نکشوں کو دار پر چلنے کی کوشش بھی کرے گے । اسی ترہ مکتبتوں میں مدنی کی ایک اور بडی پیاری کتاب ”کرامات سہابا“ کا معتزال آفراہیں، اسی ترہ سہابا کی سیرت کے معتزلیں مکتبتوں میں کی ایک اور بहت ہی پیاری کتاب ہے، اس کا نام ”خولفہ راشدین“ ।

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

نامے نامی ڈسٹریکٹ ٹیکسٹ

میठے میठے اسلامی بھائیو ! جس ترہ تماام امیکیا اے کیرام میں سب سے اپنے جل و آلا ہمارے آکا و مولانا تاجدارے امیکیا کے اسٹھاب میں بھی سب سے اپنے جل مکام ہمارے پیارے آکا و مولانا کے سہابے کی رضوان اللہ تعالیٰ علیہم السلام کا ہے اور سہابے کیرام عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ میں سب سے اپنے جل خولفہ راشدین (یا' نی امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا اب بکر سیدیک، امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا ڈمرے فارسک، امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا ڈسپانے گنی اور امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا اعلیٰ یحییل مرتضیا (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ) ہے । آج ہم اس خولفہ راشدین میں سے تیسروں خولیکے راشد، امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا ڈسپانے گنی کی شانوں اعلیٰ یحییل مرتضیا (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ) کے بارے میں سوچنے گے । آپ بھی اس نامے نامی ڈسٹریکٹ ٹیکسٹ (اسلام لانے سے پہلے) اور جمانت اسلام دوں میں ”ڈسپان“ ہی رہا । (ربیاض النصرۃ، ج ۲، ص ۵)

આપ کے نسبت کی ڈاپ‌ج‌لیلیت

આپ کو یہ اُجھیم سआڈات ہاسیل ہے کہ آپ کا نسبت پانچवیں پушت مें ہجरत سیمینا اُبده مانا ف پر جا کر سیمینا موباللیگین، رہم تعلیل ل اُلیم کے نسبتے موبارک سے جا میلتا ہے । اس تراہ اُمریکل مومینیں ہجرا ت سیمینا مولیا اُلی شرے خودا کے باد آپ کا نسبت سب سے کم یا' نی فکھ پانچ⁽⁵⁾ واسیتے سے سرکار میں کے نسبت سے جا میلتا ہے ।

(بیاض النصرة، ج ۲، ص ۵ ماخوذ)

આپ کی کوئی کوئی دُس کی وجہ

جہاں اے جاہلیت مें (اسلام لانے سے پہلے) آپ کی کوئی کوئی دُس کی وجہ "ابو اُمّہ" ثی، باد مें جب اَللَّٰهُمَّ کے مہبوب، دانا اے گویوں کی لخڑے چیز ہجرا ت سیمینا رکھیا سے نیکاہ ہو، ان سے اک شاہزادے ہجرا ت سیمینا اُبُدُللاہ کی وجہ کی وجہ کی وجہ "ابو اُبُدُللاہ" رکھ لی । فیر آپ کے اک اور بے تہ ہجرا ت سیمینا اُمّہ کی وجہ کی وجہ کی وجہ "ابو اُمّہ" رکھ لی، دونوں مشہور ہیں لے کن "ابو اُمّہ" چیزادا مشہور ہے । (طبقات کبری، عثمان بن عفان، ج ۳، ص ۶، بیاض النصرة، ج ۲، ص ۱)

دُوسرے جاہلیت میں آپ کے ڈرخساپ

آپ جہاں اے جاہلیت میں بھی اپنی کوئی کے شریف اور ڈسٹریکٹ دار لوگوں میں شومار کیے جاتے ہے । تبی اُت کا جمال، آپ کے جلال پر گالیب ہا، یہی وجہ ہے کہ نیھا یت ہی شیریں کلام فرماتے ہے، بہت ہی شافعی کے مہربان ہے । جاہو ہشمتوں (شانوں شوکت) کے مالک، نیھا یت ہی مالدار مگر شامیں ہی کے پاکر ہے । آپ کی جاتے موبارکا تمام سیفات رجیل (بُری سیفات) سے پاک ہی، بالکل جاہلیت کے دُوسرے میں بھی آپ اسی بامال سیفات سے مُحتمل ہیں کہ خود کو رہشا کے

لोग بھی آپ سے بے پناہ مہبbat کیا کرتے�ے۔ چنانچہ، کوئی شکار کی آپ سے مہبbat اسے مسحور ہی کی جا رہا تھا مسالہ بن گردی اور ماءں جب رات کو اپنے بچوں کو سुلائی تو انہے اپنا پیار جاتا ہے ہر دفعہ یون کھرتیں ہے جیسے کوئی شکار (سادی دن) ڈسماںے گنی سے مہبbat کرتے ہے۔

(تاریخ ابن عساکر، ج ۳۹، ص ۲۵۱، ملخصاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

سراپا ڈکھس

امیر علیہ الرحمٰن الرحمٰنیں ہجڑتے سادی دن ڈسماںے گنی بहت خوب سو رہ ہو لیے کے مالیک اور اینٹی ہارڈ خوب رو انسان تھے۔ آپ کا کد مubarak ن بیلکو ل چوتا تھا اور نہیں بہت بड़ا بیلک موت و سیستھا تھا، آپ کا چہرہ نیہایت ہی ہسینوں جمیل، رنگ سو خوب مائل گورا (یا'نی گولابی) تھا۔ دوں روکھا ر بडے بडے، کان لامبے، مubarak دانت نیہایت ہی خوب سو رہ، سینا مubarak چوڈا، دوں کنھوں کے درمیان فاسیلا ہونے کے ساتھ آپ کی پینڈلیاں مجبوڑی اور دیدا جائے، جب کی باجوں مubarak کد رے لامبے تھے۔ سرے ڈکھس پر بوندریا لی جو لفے نیہایت ہی بھنی اور کانوں کے نیچے تک ہیں۔ امیر علیہ الرحمٰن الرحمٰنیں ہجڑتے سادی دن فارسی کے آجا جم اور امیر علیہ الرحمٰن الرحمٰنیں ہجڑتے سادی دن مولیٰ ابلیں کی دادی کی ترہ آپ کی دادی بھی بھنی تھی۔ جیل د باریک لے کین سونھری بالوں سے پور تھی، اس کدرہ ہوسنے جمال اور خوب سو رہ کے مالیک ہونے کے باہم وجوہ اپنے شرمنہ ہی کے پیکر تھے۔

(طبقات کبریٰ، عثمان بن عفان، ج ۳، ص ۳۲، الاصابة، عثمان بن عفان، ج ۳، ص ۲۷۷، بیاض النصرة، ج ۲، ص ۶)

آپ اینٹی ہارڈ مالدار ہونے کے باہم وجوہ اپنے لیباں کے بجا اہم جوڑے انور کے لیباں کی پیکر کیا کرتے تھے اور ایسکو مہبbat کا تکا جاؤ بھی یہی ہے کہ جاہیری ہو لیا بھی پیارے ہبیب کی سونتوں کا آرینا دار ہے۔ چنانچہ،

لیباس مें भी इत्तिबाए सुन्नत :

हज़रते सच्चिदुना سलमा बिन अकवअू से रिवायत है कि अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी का तहबन्द निस्फ़ पिन्डली तक हुवा करता और इस की वज्ह आप इरशाद फ़रमाया करते कि “ هَذَا كَثِيرٌ مَسَاجِنٌ ” या’नी नबिय्ये करीम ﷺ का तहबन्द भी इसी तरह (या’नी निस्फ़ पिन्डली तक) होता था ।

(السائلون الحمد لله رب العالمين بباب ما جاء في صفة ازار - الم، ص ٨٥)

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी का सुन्नते रसूल पर अ़मल का ज़ज्बा मरहबा ! आप ﷺ लिबास पहनने में भी नबिय्ये करीम ﷺ की पैरवी फ़रमाया करते । हमें भी सुन्नत के मुताबिक़ बदन पर सफ़ेद लिबास, सर पर जुल्फ़ें नीज़ गुम्बदे ख़ज़रा की यादों से माला माल सब्ज़ सब्ज़ इमामा, चेहरे पर शरीअत के मुताबिक़ एक मुट्ठी दाढ़ी, आंखों में सुरमा, सर में तेल लगा कर सुन्नतों की चलती फिरती तस्वीर बन जाना चाहिये और फ़ैशन वाले तंग व चुस्त लिबास पहनने से न सिफ़ खुद बचना चाहिये बल्कि दूसरों को भी शफ़्क़त व महब्बत के साथ समझाते हुवे सुन्नतों पर अ़मल की तरगीब दिलानी चाहिये ।

صَلُوٰعَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! आइये ! अब अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी के चन्द अल्काबात और इन की वुजूहात सुनते हैं ।

पहला लक़ब “जुन्नूरैन”

अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी का एक मशहूरो मा’रुफ़ लक़ब “जुन्नूरैन या’नी दो नूर वाला” भी है । इस लक़ब की ज़ियादा मशहूर वज्ह येह है कि आप ﷺ के निकाह में यके बा’दे दीगरे हुज़रे पुरनूर ﷺ की दो शहज़ादियां हज़रते सच्चिदुना रुक़या

और हज़रते सच्चिदातुना कुल्सूम (رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ) आई, इसी बजह से आप को “ज़ुनूरैन” कहा जाता है। (تهدیب الاسماء، باب العین والثاء المثلثة، ج ١، ص ٢٥٣)

आ'ला हज़रत, इमाम अहमद रज़ा ख़ान इसी बात की तरफ इशारा करते हुवे फ़रमाते हैं :

نُورُكَيْ سَرْكَارَ سَمَّا يَا دَوْشَالَالَا نُورُكَيْ هَوَ مُبَارَكَ تُومُ كَوْ جُنُورِنْ جَوْडَا نُورُكَيْ

(हृदाइके बख़िਆश, स. 246)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

दूसरा लक्भ “जामेड़ल कुरआन”

आप का एक लक्भ “जामेड़ल कुरआन” भी है। अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदातुना अबू बक्र सिद्दीक़ के ने अपने अ़हद में अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदातुना उमर फ़ारुक़ के आ'ज़म के मश्वरे से मुतफ़रिक़ मकामात से कुरआने पाक के तमाम सहाइफ़ जमा कर लिये थे, मगर इस में तीन काम बाकी थे, जमअ़ किये गए सहाइफ़ को एक मुस्हफ़ में नक़ल करना, फिर उस एक मुस्हफ़ के मुख्तलिफ़ नुस्खे इस्लामी मुमालिक के बड़े बड़े शहरों में तक़सीम करना और सब को लहजए कुरैश पर पढ़ने का हुक्म देना। येह तीनों काम **اعْزَجَّلَ** ने अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदातुना उस्माने ग़नी से लिये और कुरआने अ़ज़ीम का जमअ़ करना वा'दए इलाहिया के मुताबिक़ ताम्म व कामिल (या'नी मुकम्मल) हुवा, इस लिये अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदातुना उस्माने ग़नी को “जामेड़ल कुरआन” कहते हैं।

(फ़तावा रज़विय्या, ج 26, س. 452, फ़ैज़ाने सिद्दीक़ के अकबर स. 419 मुलख़्बसन) तुम्हीं को जामेए कुरआन का हङ्क ने दिया मन्सब

अ़ता कुरआं को कर के जमअ़ की उम्मत को आसानी

(वसाइले बख़िਆश, स. 584)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

تیسرا لکھب ”مujahidjo jaisil usrah“

आप رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ का एक लक्ख मुजहजो जैशिल उसरह भी है, जिस का माना है तंगी वाले लश्कर की माली मुआवनत करने वाला। जंगे तबूक के मौक़े पर जो इस्लामी लश्कर तथ्यार हुवा था उसे जैशुल उसरह कहा जाता है क्योंकि ग़ज्वए तबूक निहायत ही दुश्वार मकाम और शदीद गर्मी के मौसम में हुवा। हज़रते सय्यिदुना अब्दुर्रहमान बिन ख़ब्बाब عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ سहाबए किराम صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ (या’नी ग़ज्वए तबूक) की तथ्यारी के लिये तरगीब इरशाद फ़रमा रहे थे। हज़रते सय्यिदुना उस्मान बिन अफ़्कान رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ने उठ कर अर्ज़ की : या रसूलल्लाह صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ पालान और दीगर मुतअल्लिका सामान समेत सो ऊंट मेरे जिम्मे हैं। हुजूर सरापा नूर, फैज़ गन्जूर صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ ने सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرَّضْوَانُ से फिर तरगीबन फ़रमाया। तो हज़रते सय्यिदुना उस्माने गुनी दोबारा खड़े हुवे और अर्ज़ की : या रसूलल्लाह صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ मैं तमाम सामान समेत दो सो ऊंट हाजिर करने की जिम्मेदारी लेता हूं। दो जहां के सुल्तान, सरवरे ज़ीशान صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ ने सहाबए किराम عَلَيْهِمُ الرَّضْوَانُ से फिर तरगीबन इरशाद फ़रमाया तो हज़रते सय्यिदुना उस्माने गुनी رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ने अर्ज़ की : या रसूलल्लाह صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ मैं मअ सामान तीन सो ऊंट अपने जिम्मे क़बूल करता हूं। येह सुन कर प्यारे आका صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ बहुत खुश हुवे। इसी लिये आप को मुजहजो जैशिल उसरह या’नी तंगी वाले लश्कर की माली मुआवनत करने वाला कहते हैं। (ترمذی، کتاب المناقب، مناقب عثمان بن عفان، ج ۵، ص ۳۹۱، حدیث: ۳۷۲۰)

इमामुल अस्खिया ! कर दो अत्ता हिस्सा सख्तावत का

कनाअत हो इनायत दे न दौलत की फ़रावानी

(वसाइले वसिक्काश, स. 585)

میठے میठے اسلامی بھائیو ! آج کل کुछ لوگ دوسروں کی دेखا دेखی جبکہ اس میں آ کر چند دینے کا لیخوا تو دتے ہیں مگر جب دینے کی باری آتی ہے تو ان پر بھاری پड़ جاتا ہے، ہतھا کی باؤ جو تو دتے بھی نہیں ! مگر کورباں جائیے ! مہبوبے مسٹپا، سیمیڈول اسٹیکیا علیہ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ کے جو دو سخا پر کی آپ نے اپنے اے'لان سے بہت زیادا چند پےش کیا । مUFSSIR شاہیر، ہکیمیل ڈمٹری ہجڑتے مUFSTI اہمداد یار خاں رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ اس ہدیسے پاک کے تھوت فرماتے ہیں : خیال رہے کہ یہ تو ان کا اے'لان تھا مگر ہاجیر کرنے کے وکٹا آپ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نے 950 ڈنٹ، 50 ڈنڈے، اور 1000 اشرافتیاں پےش کیں، فیر باؤ د میں 10 ہجڑا اشرافتیاں اور پےش کیں । (مUFSTI ساہیب رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ماجدی د فرماتے ہیں) خیال رہے کہ آپ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نے پہلی بار میں 100 کا اے'لان کیا، دوسری بار 100 ڈنٹ کے ڈلواہ اور 200 کا، تیسرا بار اور 300 کا کل 600 ڈنٹ (پےش کرنے) کا اے'لان فرمایا ।

(میرआتمul مناجیہ ۸ جی. 8، ص. 395، اجڑا کراما نے علیہ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، س. 6)

مुझے اپنی سخاکرت کے سمندر سے کوئی کھڑا ابھا کر دو نہیں دکارا مुझے تاجے سلطانی

(کراساہیل بخشش، ص. 585)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
وَآلِهِ وَسَلَامٌ عَلَى الْحَبِيبِ !

چौथا لکھب ساہیب بولہ حیجratain

میठے میठے اسلامی بھائیو ! امیرول مومینین ہجڑتے سیمیڈول علیہ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ جس ترہ دینے اسلام کی سر بولندی کے لیے اپنا مال لٹاتے�ے، اسی ترہ خود بھی پیچے نہیں رہتے�ے । آپ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نے جنہوں نے راہے خودا میں دو بار حیجrat کی، اک بار ہبشا کی ترک اور دوسری بار مدنی نے مونکرا

की तरफ़ । इसी लिये आप को “साहिबुल हिजरतैन”
के लकड़ब से भी याद किया जाता है । जिस का मत्लब है दो हिजरतें करने
वाला । (طبقات کبریٰ، عثمان بن عفان، ج ۳، ص ۴۰، اسد الغاب، عثمان بن عفان، ج ۱، ص ۴۹)

صلوٰعَلِيُّ الْحَبِيبِ ! صَلَوٰةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! देखा आप ने ! कि अमीरुल मोमिनीन
हज़रते सच्चिदुना ڈस्माने गनी رضي الله تعالى عنه को आप की अ़ज़्मत के पेशे नज़र
किन किन अल्क़ाबात से याद किया जाता है । यकीनन एक आदमी के उम्दा
अवसाफ़ जितने ज़ियादा होंगे उतना ही उसे अच्छे अल्क़ाब और अच्छे अन्दाज़
से याद किया जाएगा । अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना ڈस्माने गनी
का इतने अल्क़ाबात का होना आप رضي الله تعالى عنه की अ़ज़्मतो शान
की अ़लामत है ।

अह़ादीसे मुबारक और शाने ڈس्माने गनी

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! उमूमन देखा जाता है कि एक गुलाम तो
अपने आक़ा की इनायतों और उस के लुत्फ़ों करम के सबब उस की ता'रीफ़
में रत्बुल्लिसान रहता है । लेकिन कमाल येह है कि जब आक़ा भी अपने
गुलाम की खूबियों पर उस की ता'रीफ़ करे और उस से क़ाइम होने वाले
वालिहाना तअल्लुक़ का इज़हार करे । अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना
डस्माने गनी رضي الله تعالى عنه का शुमार भी उन खुश नसीब सहाबए किराम
مَعَنِيِّ الرِّضَا مें होता है कि जिन के हक़ में हुजूर صَلَوٰةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ के लबे जां
बख़्श ने कई बार जुम्बिश फ़रमाई, कभी आप को दरबारे रिसालत
से जन्त का मुज़दा अ़ता हुवा तो कभी आप को मीठे मुस्त़फ़ा
نے صَلَوٰةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ अपना जन्ती रफ़ीक़ क़रार दिया, कभी आप को कामिल
हया की सनद अ़ता फ़रमाई तो कभी आप की शफ़ाअ़त के ज़रीए़ लोगों के

जनत पाने का ए'लान फ़रमाया। आइये शाने ڈس्माने गॅनी صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ सुनते हैं :

1. ڈس्मान मुझ से है और मैं ڈस्मान से हूं (١٠٢/٣٩) تاریخ دمشق,
2. जनत में हर नबी का एक रफ़ीक होगा और मेरे रफ़ीक ڈस्मान बिन अफ़फ़ान हैं (١٠٢/٣٩) تاریخ دمشق,
3. बरोजे कियामत ڈस्मान की शफ़ाअत से सत्तर हज़ार (70,000) ऐसे आदमी बिला हिसाब जनत में दाखिल होंगे जिन पर जहन्म वाजिब हो चुकी होगी। (١٢٢/٣٩) تاریخ دمشق,
4. हया ईमान से है और मेरी उम्मत में सब से ज़ियादा हयादार ڈस्मान हैं। (١٢٢/٣٩) تاریخ دمشق,

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! हज़रते सच्चिदुना ڈس्माने गॅनी صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ की शर्मी हया के भी क्या कहने कि नबिये करीम رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ भी आप से हया फ़रमाते हैं। आप رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ हमेशा निहायत उम्दा अवसाफ़ के हामिल रहे, यहां तक कि ज़मानए जाहिलियत में भी कई बुराइयों से दूर रहे, आप رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ खुद अपने बा'ज़ अवसाफ़ बयान करते हुवे इरशाद फ़रमाते हैं : मैं ने न कभी फुजूल अशआर गुनगुनाए और न ही उन की तमन्ना की, ज़मानए जाहिलियत और ज़मानए इस्लाम दोनों में कभी शराब न पी और जब से मैं ने दो जहां के ताजवर, सुल्ताने बहरो बर की बैअत की है, तब से अपने दाएं हाथ से अपनी शर्मगाह को नहीं छुवा।

(تاریخ ابن عساکر، ج ٣٩، ص ٢٢٥)

मज़ीद फ़रमाते हैं : मैं बन्द कमरे में गुस्त करता हूं तो **اعزوجل** مَرْقَأُ الْفَقَاتِيْج ح ٨ ص ٨٠٣، تحت الحديث ٢٧٤ से हया की वज्ह से सिमट जाता हूं।

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! येह तो अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना ڈس्माने गॅनी رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ की शर्मी हया थी, जब कि हमारे यहां बे शर्मी व बे हयाई का अ़लम येह है के बा'ज़ लोग टीकी पर फ़िल्मों डिरामों के फ़ोहूश (बेहूदा) मनाजिर कभी तन्हा तो कभी पूरी फ़ेमेली के बीच में बड़ी दिलचस्पी से देखते हैं, अब तो **مَعَادُ اللَّهِ عَزوجل** गुनाह इस क़दर अ़म हो गया है कि मोबाइल व इन्टरनेट के ज़रीए न जाने कैसे कैसे गुनाहों का ईर्तिकाब ब

आसानी किया जाता होगा । शोश्यल मीडिया के ज़रीए तरक़ियों की मनाजिल की तलाश और दुन्यवी मा'लूमात से अपने आप को हर वक्त अपडेट रखने की सोच में शायद कई लोग गुनाहों के समनदर में उतर कर अपने कीमती वक्त को बरबाद करते होंगे, शादी बियाह और दीगर तक़्रीबात में बेहूदा फ़ंक्शन्ज़ (Functions) का इन्तिज़ाम किया जाता है, जिन में मर्द व औरत का इख़ितलात् (मेल जोल) और हंसी मज़ाक किया जाता है । अक्सर घर सिनेमा घरों और अक्सर मजालिस नक़्कार ख़ानों (या'नी नोबत व ढोल वगैरा बजाने की जगहों) का समा पेश करती हैं, बे पर्दा ख़्वातीन शर्मों हया को बालाए त़ाक़ रखते हुवे गली बाज़ारों की ज़ीनत बनती हैं तो मर्द भी अपनी आंखों से हया धो डालते हैं और ऐसी ख़्वातीन को आंखें फ़ाड़ फ़ाड़ कर देखना गोया कि अपना ह़क़ समझते हैं । अल ग़रज़ हमारा मुआशरा फ़ह़शाशी, उर्यानी व बे हयाई की आग की लपेट में बड़ी तेज़ी से आता जा रहा है, जिस के सबब ख़ास कर नई नस्ल अख़लाकीं बे राह-रवी व शदीद बद अ़मली का शिकार होती जा रही है । हमारे मुआशरे में हया ख़त्म होने का सबब ही हम सरे आम ना जाइज़ो हराम काम और ढेरों गुनाह करते बिल्कुल नहीं शर्मते । गाली देना, तोहमत लगाना, बद गुमानी, ग़ीबत, चुग़ली, झूट बोलना, किसी का माल नाह़क खाना, ख़ून बहाना, मुसलमानों को बुरे अल्काब से पुकारना, शराब, जूआ, चोरी-डैकैती, सूद व रिश्वत का लैन दैन, मां बाप की ना फ़रमानी, अमानत में ख़ियानत, गुरुर व तकब्बुर, ह़सद व रियाकारी, हुब्बे जाह, बुख़ल व खुद पसन्दी वगैरा वगैरा गुनाहों का इर्तिकाब हमारे मुआशरे में बड़ी बे बाकी के साथ किया जाता है । ऐसा महसूस होता है कि शर्मों हया हमें छू कर भी नहीं गुज़री । हमारा मुआमला तो येह हो चुका है कि :

दिन लहव में खोना तुझे, शब सुब्ह तक सोना तुझे

शर्में नबी, ख़बौफ़े खुदा येह भी नहीं वोह भी नहीं

(हदाइके बच्छिश)

مددنی ماحول سے وابستہ ہو جائیے

میرے میرے اسلامی بھائیو ! دل مें खौफ़े खुदा बिठाने और शर्मों हया अपनाने के लिये दा'वते اسلامی के मदनी ماحول से हर दम وابस्ता रहیے, اُशिक़ाने رسूل के मदनी क़ाफ़िलों में सुन्तों की تर्बیयत के लिये सफर इख़ितायर कीजिये और कामयाब जिन्दगी गुज़ारने और अपनी آखिरत संवारने के लिये रोज़ाना “फ़िक्रे मदीना” के ज़रीए मदनी इन्डिया का रिसाला पुर कीजिये । अमीरे اहले سُنْتَ اَمَّا بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةُ एक मदनी मुज़ाकरे में मदनी इन्डिया का रिसाला जम्म़ करवाने के हवाले से मदनी फूल अ़त़ा फ़रमाते हैं कि : “हर रोज़े फ़िक्रे मदीना कर के मदनी इन्डिया के रिसाले के खाने पुर करें और ज़िम्मेदार को हर मदनी माह की पहली तारीख़ को जम्म़ करवा दें, 10 तारीख़ का इन्तज़ार न करें ।” हफ़्तावार सुन्तों भरे इजतिमाओं में शिर्कत कीजिये और दा'वते اسلامी का हर दिल अ़ज़ीज़ 100 फ़ीसद इسلامी चैनल “मदनी चैनल” खुद भी देखते रहیے और दूसरों को भी देखने की तरगीब दिलाते रहیے ।

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ہجَّرَتے علیٰ مسلمانوں کے لिये پانی خَرीदنا

مन्कूل है कि जब मुहाजिरीन, मक्कए मुअज्ज़मा سे हिजरत फ़रमा कर मदीनए मुनव्वरा ڈाए तो यहां का नमकीन पानी उन्हें रास न आया । बनी गफ़्कार से तअल्लुक़ रखने वाले एक शख्स की मिल्क में पानी का एक मीठा चश्मा था जिसे “रूमह” कहा जाता था । वोह उस की एक मशक एक “मुद” के इवज़ बेचते थे । रहमते اُलाम, नूरे مुजस्सम ने उन से फ़रमाया : ये ह चश्मा मेरे हाथ एक चश्मए बिहिश्त (या’नी جनती चश्मे) के इवज़ बेच दो । उन्होंने अर्ज़ की : “या رسُولِ اللَّهِ مेरा और मेरे बच्चों का गुज़र बسर इसी पर है, मुझ में ऐसा करने की इस्तित़ाअत नहीं ।” जब ये ह खबर हज़रते سचियदुना

उस्माने ग़नी तक पहुंची तो आप ने वोह चश्मा मालिक से पैंतीस हजार दिरहम में ख़रीद लिया, फिर बारगाहे रिसालत में हाजिर हो कर अर्ज़ की : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَجْعَلُ لِي مِثْلَ الَّذِي جَعَلْتَنَا كَهُنَّا فِي الْجَنَّةِ إِنِّي شَرِيكُكَ : या रَسُولَ اللَّهِ أَتَجْعَلُ لِي مِثْلَ الَّذِي جَعَلْتَنَا كَهُنَّا فِي الْجَنَّةِ إِنِّي شَرِيكُكَ : इस शख्स को जनती चश्मा अ़ता फ़रमा रहे थे, अगर मैं ये हाजिर हो कर अर्ज़ की : مैं ने वोह चश्मा उस से ख़रीद लूं तो हुज़ूर मुझे अ़ता फ़रमाएँगे ?” आप ﷺ ने इरशाद फ़रमाया : हां। आप ﷺ ने अर्ज़ की : मैं ने वोह चश्मा ख़रीद कर मुसलमानों पर वक़्फ़ कर दिया। (معجم كَبِير، بشير الاسلامي ابو بشر، ج ٢، ص ٣١)

सरकार से पाएंगे मुरादों ये मुरादें दरबार ये दुरबार हैं उस्माने ग़नी का

(ज़ौके नात, स. 44)

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! देखा आप ने ! जिस वक़्त मुसलमानों को पानी के हळाले से शदीद परेशानी थी तो अमीरुल मोमिनीन हज़रते सभ्यिदुना उस्माने ग़नी ﷺ ने वोह पूरा चश्मा ख़रीद कर राहे खुदा में वक़्फ़ कर दिया। हमें भी चाहिये कि अगर किसी मुसलमान को परेशानी या किसी मुसीबत में मुब्लिम देखें और उस की हाजत पूरी करने की इस्तिताअ़त रखते हों तो उस की मुश्किलात दूर करने की कोशिश करें। वोह शख्स बड़ा ही खुश नसीब है जो मोहताजों की मदद करता, ग़रीबों की दाद रसी करता, ग़मगीनों की ग़म गुसारी और परेशान हळों की परेशानी दूर करता है क्यूंकि जो मख्लूक पर रहम करता है, **अल्लाह** करीम عَزَّوَجَلَّ भी उस पर रहमो करम की ऐसी बारिश फ़रमाता है कि उस की ज़िन्दगी में हर तरफ़ बहारें ही बहारें आ जाती हैं। आइये दो फ़रामैने मुस्तफ़ा ﷺ सुनते हैं।

1. जिस ने मोमिन की दुन्यवी परेशानियों में से एक परेशानी दूर की **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ क़ियामत के दिन उस की परेशानियों में से एक परेशानी दूर फ़रमाएगा, जो दुन्या में तंग दस्त को आसानी फ़राहम करेगा, **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ दुन्या व आखिरत में उस के लिये आसानियां पैदा फ़रमाएगा, जो दुन्या में किसी मुसलमान की पर्दापोशी करेगा,

آلہ اللہ عزوجل دुन्या و آخیرت مें उस की पर्दापोशी फ़रमाएगा और **آلہ اللہ عزوجل** उस वक्त तक बन्दे की मदद करता रहता है जब तक बन्दा अपने भाई की मदद करता रहता है।

(مسلم، کتاب الذکر والدعا، باب فضل الاجتماع على تلاوة القرآن، رقم ۲۱۹۹، ص ۱۳۲۷)

2. जो शख्स अपने भाई की हाजत रवाई के लिये चले, उस का ये हअ मल उस के लिये दस साल ए'तिकाफ़ करने से बेहतर है और जो शख्स **آلہ اللہ عزوجل** की रिज़ा के लिये एक दिन ए'तिकाफ़ करे **آلہ اللہ عزوجل** उस के और जहन्म के दरमियान तीन ख़न्दकें हाइल फ़रमा देता है और उन में से दो ख़न्दकों का दरमियानी फ़ासिला मशरिक व मग़रिब के फ़ासिले से ज़ियादा है।

(التغيب والترهيب، كتاب البر والصلة، باب الترغيب في قضاء حاجات المسلمين... الخ، رقم ۸، ج ۳، ص ۲۱۳)

آلہ اللہ عزوجل हमें भी अपने मुसलमान भाइयों की ख़बरगोरी करने और

उन की मुश्किलात हल करने की तौफीक अतः फ़रमाए। اَمِينٌ بِحَاوَالِيَ الْأَمِينِ مَسْلِيْلُهُ تَعَالَى عَنْهُ وَمَوْلَاهُ سَلَّمَ

صَلُوْعَلَى الْحَبِيْبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

سَاكِنِيَّةِ كَوْسَرِ نَإِ سَرَابِ فَرَمَّا دِيَّا

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! जो शख्स अपने मुसलमान भाई की हाजतों को पूरा करता है तो वो **آلہ اللہ عزوجل** का पसन्दीदा बन्दा बन जाता है और **آلہ اللہ عزوجل** गैब से उस की हाजत को पूरा फ़रमाता है। चूंकि अमीरुल मोमिनीन हज़रते सय्यिदुना उस्माने ग़नी ने अपनी सारी ज़िन्दगी लोगों की हाजतें पूरी करने, उन की मुश्किलात हल करने और ग़रीबों की मदद करने में बसर फ़रमाई, इस लिये जब आप **رضي الله تعالى عنه** पर आज़माइश आई और आप **رضي الله تعالى عنه** पर पानी बन्द कर दिया गया तो जनाबे **رسول اللہ علیٰ م السلام** ने खुद आ कर हज़रते उस्माने ग़नी को सैराब फ़रमाया। चुनान्चे, हज़रते **ابدُوللَّا** बिन سलाम से रिवायत है कि जिन दिनों बागियों ने अमीरुल मोमिनीन हज़रते سय्यिदुना उस्माने ग़नी के मकाने रफ़ीउश्शान का मुहासरा किया हुवा था, उन

के घर में पानी की एक बुन्द तक नहीं जाने दी जा रही थी और आप हाजिर हुवा तो आप ने मुझे देख कर इरशाद फ़रमाया : “مَرْجَبًا بِأَخْيَ” या’नी ऐ मेरे भाई ! खुश आमदीद” फिर इरशाद फ़रमाया कि ऐ अब्दुल्लाह बिन سलाम, मैं ने आज रात रहमते आलमियान, मदीने के सुल्तान صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ وَسَلَّمَ ने इन्तिहाई मुशिक़्फ़ाना (या’नी हमदर्दाना) लहजे में इरशाद फ़रमाया : ऐ उस्मान उन लोगों ने कैद कर के और पानी बन्द कर के तुम्हें प्यास से बे क़रार कर दिया है ?” मैं ने अर्ज़ की : “जी हां, ।” तो फ़ौरन ही आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ وَسَلَّمَ ने एक डोल मेरी तरफ़ लटका दिया जो पानी से भरा हुवा था, मैं ने उस में से पीना शुरूअ़ किया यहां तक कि सैराब हो गया और अब इस वक्त भी उस पानी की ठंडक अपनी दोनों छातियों और दोनों कन्धों के दरमियान महसूस कर रहा हूं । फिर हुज्जूरे अकरम, नूरे मुजस्सम صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ وَسَلَّمَ ने मुझ से फ़रमाया : “إِنْ شَيْئَتْ نَصْرَتْ عَلَيْهِمْ وَإِنْ شَيْئَتْ أَنْظَرْتَ عَنْهُمْ” या’नी अगर तुम्हारी ख़्वाहिश हो तो मैं उन लोगों के मुकाबले में तुम्हारी मदद करूं और अगर तुम चाहो तो हमारे पास आ कर रोज़ा इफ्तार करो ।” तो मैं ने आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ أَكْبَرُ وَسَلَّمَ के दरबारे पुर अन्वार में हाजिर हो कर रोज़ा इफ्तार करना पसन्द किया (हज़रते सच्चिदुना अब्दुल्लाह बिन سलाम رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ फ़रमाते हैं कि मैं स्नान के बाद रुख़सत हो कर चला आया) और उसी रोज़ बागियों ने अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ को शहीद कर दिया । हज़रते अल्लामा जलालुद्दीन सुयूती शाफ़ेई नक़ल फ़रमाते हैं कि “हज़रते अल्लामा इब्ने बातीस के कौल के मुताबिक अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना उस्माने ग़नी رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ के साथ सरकार के दीदार वाला येह वाकिअ़ ख़बाब में नहीं बल्कि बेदारी की हालत में पेश आया” ।

(٣١٥، ج٢، الماوی للفتاوی، ارجُ كراماتے عُلَمَاءِ نَبِيِّنَا، ص 12)

ख़बा महसूर इन को, बन्द इन पर कर दिया पानी शहादत हज़रते उस्मान की बेशक है लासानी

(वसाईले बख़िशश, स. 585)

بے کسی کو سہارا ہمارا نبی

میठے میठے اسلامی بادیو ! ما'لُوم ہوا کی سرکارے نامدار، مدنی نے کے تاجدار ﷺ پر **آلہ لَا حَلَّ عَزَّلَ** کے فکر کرماں اور ہر کی اٹھ سے امیر اعلیٰ مسلمانیت **اللَّهُ أَكْبَرُ** کے تماام ہاتھیات جاہیر و آشکاراً تھے، سا� ہی یہ بھی ما'لُوم ہوا کی ہمارے مکانی مدنی سرکار بے کسی کے مددگار بھی ہیں جبھی تو فرمایا : "إِنْ شِئْتَ نَصْرَتْ عَلَيْهِمْ" یا'نی اگر تुमہاری خواہیش ہو تو ان لوگوں کے مکاپلے میں تुمہاری امداد کر رہے ؟

वस्वसा : इस रिवायत को सुन कर हो सकता है शैतान किसी के जेहन में येह वस्वसा डाले कि **آلہ لَا حَلَّ عَزَّلَ** की जाते पाक के होते हुवे किसी गैर से मदद मांगने की क्या ज़रूरत है ? जब वोह अपने बन्दों की सुनता है और मदद भी करता है तो **آلہ لَا حَلَّ عَزَّلَ** ही से मदद मांगनी चाहिये ।

जवाब : میठے میठے اسلامی بادیو ! याद रखिये ! येह शैतान का खौफनाक वार है, इस तरह की बातें करने वाले बा'ज़ अवक़ात अम्बियाए किराम और औलियाए इज़ाام رَحْمَةُ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ और तौहीन कर जाते हैं और तौहीने अम्बिया के सबब کुफ़ر में जा पड़ते हैं । इस लिये हमें चाहिये कि ऐसे लोगों की सोहबत से न सिर्फ़ खुद बचें बल्कि दूसरों को भी बचाने की कोशिश करें ।

ہُنّا لَلَّهُا حَسِبُّا سے مدد مانگنا کैसा ?

इस वस्वसे की काट करने के लिये येह याद रखिये ! हक्कीकतन मदद کرना सिर्फ़ और सिर्फ़ **آلہ لَا حَلَّ عَزَّلَ** की जात के साथ ख़ास है । उस की اٹھ के बिग्रे एक जर्ज़ भी ف़ाइदा نहीं दे सकता, अम्बियाए किराम और औलियाए इज़ाام رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ भी उस की दी हुई تाक़त व इजाजत से مدد فرمाते हैं । येह इसी तरह है जैसे किसी फ़ैकट्री या कारखाने का मालिक वहां کाम करने वाले مज़दूरों पर एक سुपर वाइज़र या ناجिम मुकर्रर करे और फिर येह हुक्म जारी कर दे कि माहाना तनख़्वाह इसी से वुसूل की जाए । अगर कोई مज़दूर यूं ए'तिराज़ करे के मालिक के होते हुवे

सुपर वाइज़र या नाजिम की क्या ज़रूरत ? और हम मालिक के होते हुवे किसी और से तनख्वाह क्यूं लेंगे ? हम तो मालिक से ही पैसे लेंगे । तो यकीनन उस मुलाजिम की बात को बे बुकूफ़ी और मालिक की मुखालफ़त ही समझा जाएगा । क्यूंकि सुपर वाइज़र का तनख्वाह देना मालिक का ही तो देना है, हक़ीकतन तनख्वाह देने वाला मालिक ही है, सुपर वाइज़र और नाजिम तो उस के क़ाइम किये हुवे वसीले हैं । बिल्कुल इसी तरह **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** के इलावा किसी और से मदद मांगना और उन नेक हस्तियों का अ़त़ाए इलाही से इमदाद करना भी **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** ही का इमदाद फ़रमाना है । क्यूंकि **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** ने ही अपनी अ़त़ा से उन्हें दाद रसी करने पर मुकर्रर फ़रमाया है । **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** के इलावा किसी और से मदद मांगने की तरगीब तो खुद कुरआने पाक में भी मौजूद है । चुनान्वे पारह 1 सूरतुल बक़रह, आयत नम्बर 45 में **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** इरशाद फ़रमाता है :

وَاسْتَعِيْسُوا بِاَصْبِرْ وَالصَّلُوٰةِ
تَرْجِمَة : **كَنْجُولِ اِيمَان** : और सब्र और
(بِالْبَارِقَةِ، ١: ٥٢)

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! ज़रा गैर फ़रमाइये ! **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** हुक्म फ़रमा रहा है कि सब्र और नमाज़ से मदद मांगो । अब अगर **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** के इलावा मदद मांगना नाजाइज़ होता तो खुदा **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** येह हुक्म क्यूं इरशाद फ़रमाता कि सब्र और नमाज़ से मदद चाहो ! क्यूंकि सब्र और नमाज़ खुदा नहीं बल्कि गैरे खुदा हैं । इसी तरह पारह 5 सूरतुन्निसा की आयत नम्बर 64 में इरशाद फ़रमाया :

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكُمْ فَلَا سَغْفَرُوا اللَّهُ وَأَسْتَغْفِرُ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوْ جَدُوا اللَّهَ تَوَابًا حَيْثَا

(النَّسَاءَ: ٥، بِالْبَارِقَةِ: ١٢)

तर्जमَة : और अगर जब वोह अपनी जानों पर जुल्म करें तो ऐ महबूब तुम्हारे हुजूर हाजिर हों और फिर **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** से मुआफ़ी चाहें और रसूल उन की शफ़ाअ़त फ़रमाए तो ज़रूर **اللَّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** को बहुत तौबा क़बूल करने वाला मेहरबान पाएं ।

इमामे अहले सुन्नत, आ'ला हज़रत इस आयत के तहत इरशाद फ़रमाते हैं : क्या **अल्लाह** तआला (अपने महबूब की उम्मत के गुनाहों को) अपने आप नहीं बछा सकता था । फिर येह क्यूँ फ़रमाया कि ऐ नबी ! तेरे पास हाजिर हों और तू **अल्लाह** (غَوْلَ) से उन की बख़िशाश चाहे तो येह दौलत व ने'मत पाएंगे । (**अल्लाह** का गुनाहगारों को देरे صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ मुस्त़फ़ा पर हाजिरी का हुक्म देना और वहां रसूलुल्लाह से मदद मांगना है और) येही हमारा मतलब है । जो कुरआन की आयत साफ़ फ़रमा रही है । (फ़तावा रज़िविय्या : 21/305)

दा'वते इस्लामी के इशाअृती इदारे “मक्तबतुल मदीना” की मतबूआ 274 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब “सहाबए किराम का इश्के रसूल” के सफ़हा नम्बर 92 पर है कि हज़रते रबीआ बिन का'ब अस्लमी صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ का बयान है कि मैं रात को صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ रसूलुल्लाह की ख़िदमते अक्दस में रहा करता था, आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ के बुजू के लिये पानी लाया करता था और दीगर ख़िदमत भी बजा लाया करता था । एक रोज़ आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने मुझ से फ़रमाया : सल (या'नी मांगो, क्या मांगते हो !) मैं ने अर्ज़ की : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ से बिहिश्त (या'नी जन्नत) में आप का साथ मांगता हूँ । आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने फ़रमाया : इस के इलावा और कुछ ? हज़रते रबीआ ने صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ अर्ज़ की, कि मेरा मक्सूद तो बोही है (या'नी जन्नत में आप की रफ़ाक़त ही मुझे काफ़ी है) । आप صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने फ़रमाया कि कसरते सज्दा से मेरी मदद करो (या'नी खुद भी उस मकामे बुलन्द की शान पैदा करो, मेरी अ़ता के नाज़ पर कसरते इबादत से ग़ाफ़िल न हो जाओ) । (صحيح مسلم، كتاب الصلاة، باب فضل السجدة، الحديث رقم 252، ص 389)

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! इस हडीसे पाक में मीठे मीठे आक़ा, सरवरे हर दो सरा صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने हज़रते रबीआ से फ़रमाया : अइन्नी या'नी मेरी इआनत करो ! और इसी को इस्तिमदाद या'नी मदद

مাংغا کہتے ہیں । اگر **اللٰہ** کے عزوجل کے ایسا کیسی سے مدد مانگنا ناجاہد ہوتا تو پ्यارے آکھا مکھی مدنی مسٹفٰ کبھی بھی یہ دیرشاد ن فرماتے । ما'لوں ہوا کی **اللٰہ** عزوجل کے ایسا دوسرے سے مدد مانگنا، انہے اپنا ہامی و مددگار ماننا جائی ہے । گئرللاہ سے مدد مانگنے کے معتزلیک مذید ما'لوں کے لیے شےخ تریکت امیر اہلے سونت کے رسائل "کراما تے شرے خودا" صفحہ 56 تا 95 کا معتزالاً کر لیجیے، **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ مَا يَأْتِي** اس وسیلے کی کاٹ ہو جائے । گم ہو گئے بے شومار آکھا ! بندہ تیرے نیسا ر آکھا !

بیگڈا جاتا ہے خل میرا، آکھا آکھا سنبھار آکھا !

مجبُور ہے ہم تو کیا فیکر ہے، تुम کو تو ہے ذمیتیار آکھا !

میں دور ہوں تुم تو ہو میرے پاس، سون لو میرے پوکار آکھا !

(ہدایت کے بخشش، ص. 34)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ایپنے مددپنچ کی خوبی دے دی !

میرے میرے اسلامی بھائیو ! جیس ترہ **اللٰہ** عزوجل اپنی اڑتی سے اپنے محبوب بندوں کو لوگوں کی امداد کرنے پر کुدرات اڑتا فرماتا ہے، اسی ترہ وہی رجھل ایلمن ایل جل عزوجل ان نے کہستیوں میں سے جسے چاہتا ہے ایلمے گئے بھی اڑتا فرماتا ہے । مکھل ہے کہ ہجرتے سیمیڈونا امام مالیک فرماتے ہے کہ امریکل مومینین ہجرتے سیمیڈونا علیم نے گنی رحمۃ اللہ علیہ اک مرتبہ مدنی نے مونبھرا رحمۃ اللہ علیہ نظریں "جنتوں کی بکھری" کے عس ہیسے میں تشریف لے گئے جو "ہششے کوئکب" (اک انسانی شاخ کے باگ و والی جگہ) کھلاتا ہا، آپ نے وہاں اک جگہ پر چھوڑے ہو کر فرمایا : اُن کریب یہاں اک مرد سالہ کو دفن کیا جائے । "چوناں آپ کے اس فرمان کے پڑھے ہی اُرس باد آپ کی شہادت ہو گئی اور باغیوں نے جناجہ معبارکا کے ساتھ اس کو در ڈھم بآجی کی، کہ آپ رحمۃ اللہ علیہ کو ن تو رائجہ مونبھرا کے کریب دفن کیا جا سکا اور ن ہی جنتوں کی بکھری کے عس ہیسے میں مدد فون کیا جا سکے جو اکابر یا'نی بडے بڈے سہابہ کی رام

का कब्रिस्तान था, बल्कि सब से दूर अलग थलग उसी मकाम “हशरे कौकब” में आप رَبُّ الْجَمِيع رَبُّ الْعَالَمِينَ की तदफ़ीन की गई जिस के बारे में कुछ अर्से पहले आप ने इरशाद फ़रमाया था, नीज़ येह वोह मकाम था जहां किसी की तदफ़ीन के मुतअल्लिक कोई सोच भी नहीं सकता था, क्यूंकि उस वक्त तक वहां कोई कब्र ही न थी ।

(الرِّيَاضُ الظَّرِيفَةُ، ج ٣، ص ٣١٥ ملخصاً، إزالَةُ الْخَفَاءِ، مقصود دوام، ج ٣، ص ٣٥، ملخصاً) करामाते سहाबा، س. 96)

इल्मे और गैब और औलियाउल्लाह

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! बयान कर्दा रिवायत से मा’लूम हुवा कि अल्लाह عَزَّوجَلُّ अपने औलिया को उन बातों का इल्म अ़त़ा फ़रमा देता है कि वोह कब और कहां वफ़ात पाएंगे और किस जगह उन की कब्र बनेगी ? और किसी काम के अन्जाम और मुस्तक्बिल के हालात को जान लेना इल्मे गैब कहलाता है । अमीरुल मोमिनीन हज़रते सच्चिदुना ڈس्माने ग़नी رَبُّ الْجَمِيع رَبُّ الْعَالَمِينَ ने जैसा इरशाद फ़रमाया वैसा ही हुवा । अब ज़रा सोचिये ! जब प्यारे आक़ा के एक सहाबी، اَللَّهُ عَزَّوجَلُّ की अ़त़ा से गैब की ख़बरें इरशाद फ़रमा रहे हैं तो اَللَّهُ عَزَّوجَلُّ ने अपने हबीब को किस क़दर इल्मे गैब से नवाज़ा होगा ! चुनान्चे पारह 30 सुरतुत्कवीर आयत नम्बर 24 में इरशाद बारी तआला है :

(وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِصَنِيبِينِ ﴿٢٠﴾) (التکویر: ٢٠)

तर्जमए कन्जुल ईमान : और येह नबी गैब बताने में बख़ील नहीं,

इस आयते मुबारका से मा’लूम हुवा कि اَللَّهُ عَزَّوجَلُّ के महबूब, दानाए गुयूब लोगों को इल्मे गैब बताते हैं और ज़ाहिर है बताएगा वोही जो खुद भी जानता हो । (ख़ौफ़नाक जादूगर, س.13)

हज़रते इमाम अल्लामा अहमद बिन मुहम्मद ख़तीब क़स्तलानी شाफ़ेई رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ इल्मे फ़रमाते हैं : سच्चिदे आलम, नूरे मुजस्सम رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ وَسَلَّمَ गैब पर मुत्तलअ (या’नी बा ख़बर) हैं, येह बात सहाबए किराम में बहुत मशहूर और हर एक की ज़बान पर थी ।

(المواهب اللدنية بالمنج المحمدية، المقصد الثامن في طب... الخ، الفصل الثالث في انبائے بالابباء، الغبيات، ج ٣، ص ٩١)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

بیان کا خواہ

میठے میठے اسلامی بھائیو ! آج ہم نے امیرول مومینین حضرت پیر علیہ السلام کی شان کے مुتبرلیک بیان سننا،
آپ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ

- ❖ نیہاً یٰ ہی ہلیم، سخی، نرم دل، نرم گوفتار، شرافت و اُبیجی
کے پیکر، شرمی ہی کے مجاہد ہونے کے ساتھ ساتھ ہر دل اُبیجی
شاخس ہے ।
- ❖ سخاوت کے مجاہد ہے، راہے خودا میں کوربان کرنے کے لیے اپنے گر
بار، جان اور اکلاد کی بھی پروا نہیں کرتے ہے، اسی لیے جب
ہیجرت کا ماؤک ایسا آیا تو آپ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ نے اپنے گر والوں کے
ساتھ پہلے ہبشا کی ترکھ ہیجرت کی اور فیر مذین اے مونوبرا
کی ترکھ بھی ہیجرت فرمائی ।
- ❖ آپ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ کا سُننے رسویل پر اُملا کرنے کا جذبا مراہبہ !
ساد مراہبہ !
- ❖ آپ کو مُخْتَلِف کردیں اک اکلکا بات سے یاد کیا جاتا ہے مسالن
”جُنُونِ رُؤیٰن“، جامِ دل کورآن، جیشِ علیہ دسرا یا’نی تانگی والے لشکر
کی مالی معاشرانت کرنے والے، ساہی بول ہیجرتے یا’نی 2 ہیجرتے
کرنے والے ।
- ❖ آپ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ نے میठے پانی کا چشمہ 35000 دینار میں خرید کر
مسالمانوں کی سہولت و آسانی کے لیے راہے خودا میں وکف کیا ।

میठے میठے اسلامی بھائیو ! ہمے چاہیے کہ ہم بھی امیرول مومینین
ہیجرت سایہ دن اسے گنی رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ کے نکشوں کے کدم پر چلتے ہوئے ہلیم
کے پیکر، سخاوت کے مجاہد، نرمی اور اُبیجی کے خوگر بنئے । اس سے ن
سیف ہمارے اخلاک میں بہتری آए گی بالکل لوگوں کے دلیں میں ہماری
مددگار بھی پیدا ہو گی اور نہ کی کی دا’ت دینا بھی آسان ہو گا । **اعلیٰ حَلَّ**
ہمے سہابے کیرام عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ کے نکشوں کے کدم پر چلنے اور ہونے
اخلاک کا پیکر بننے کی تاویلیک اُتھا فرمائے । **اَمِينٌ بِجَاهِ الْبَقِيَّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

مجالیسے اُل مَدِینا لَاہُبُرے کو تدریف

میठے میठے اسلامی بھائیو ! كَمْدُولُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تبلیغ کو رآنے سُننت کی اُل مگیر گئے سیاسی تحریک دا'ватے اسلامی سُننتوں کی خدمت کے لیے کمبو بیش 97 شو'باجات میں مدنی کام کر رہی ہے । آسان انداز سے اُلمے دین کی روشنی فللانے اور لوگوں کو اسلامی تاریخ سے رُشنا س کروانے کے لیے ان شو'بوں میں اک شو'ب "اُل مَدِینا لَاہُبُرے" بھی کاہم کیا گیا ہے । جس میں معتالاً کے لیے خوشگوار ماحول، اُڈیو، ویڈیو بیانات و مدنی موجاکرے سُننے اور مدنی چینل دے�نے کے لیے کمپیوٹر وگیرا کی ترکیب بنائی جاتی ہے । اُل مَدِینا لَاہُبُرے میں مُحَمَّلِ مُؤْمِنُوں پر مُشتمل شیخوں ترکت، امریروں اہلے سُننت دامَتْ بِرَبِّكُمْ أَعْلَمُ^{عَلَيْهِ} اہلے سُننت اُل مگیر اہلے سُننت اور اُل مَدِینتُوں ایلیمیت کی کوتوبو رسائل اور CD's, VCD's وگیرا رکھنے کی مجالیس کی تریف سے تے شودا نیجام کے معتابیک ترگیب دیلایہ جاتی ہے । ہم بھی اس سہولت سے فائدہ ٹھاتے ہوئے اُلمے دین کی بركات سے مالا مال ہو سکتے ہیں ।

اَللَّٰهُمَّ كَرِمْ اَسَا كَرِمْ تُوْجُنْ يَوْ جَاهَنْ مَنْ اَءِ دَا 'وَتَه اِسْلَامِي تَرَیِي دُوْمِ مَصَّرِي هَوَ
صَلُوْعَلِي الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

12 مدنی کاموں میں ہیتسا لیجیے

میठے میठے اسلامی بھائیو ! سُننتوں کی خدمت کے لیے دا'ватے اسلامی کے مدنی کاموں میں بढھ چढھ کر ہیتسا لیجیے । جعلی ہلکے کے 12 مدنی کاموں میں سے ماحانا اک مدنی کام، ہر ماہ 3 دن کے "مدنی کافیلے میں سफر کرنا" بھی ہے । امریکل مومینین ہجڑتے ساییدونا اُمّر فارس کے آجُوم فرماتے ہیں : میں اور میرا اک انساری پڈوسی بنوں ہمیت بین جہد (کے مہلکے) میں رہتے ہے، جو مَدِینَت پاک کی بولندی پر ہے، ہم باری باری سرکارے والے تباہ، شافعی روزے شومار کی بارگاہ میں ہاجیر ہوتے ہے، اک دن وہ مَدِینَت مونورا جاتے اور واپس آ

कर उस दिन की वही का हाल मुझ को बता देते और एक दिन मैं जाता और आ कर उस दिन की वही की खबर का हाल उन को बतलाता ।

(صحيح بخاري ح 55 حديث 89)

मीठे मीठे इस्लामी भाईयो ! सहाबए किराम کا इल्मे दीन सीखने का जज्बा सद करोड़ मरहबा ! हमें भी हर माह कम अज़ कम तीन दिन के मदनी क़ाफ़िले में ज़रूर सफ़र करना चाहिये । इस से जहां हमें इल्मे दीन सीखने का मौक़अ मिलेगा, वहीं नेकी की दा'वत आम करने का सवाब भी हाथ आएगा । मदनी क़ाफ़िले में सफ़र की बड़ी बरकतें हैं, आइये तरगीब के लिये एक मदनी बहार सुनते हैं ।

जोड़ों की बीमारी श्री गर्ड और बे रोज़गारी श्री गर्ड

एक इस्लामी भाई के बयान का लुब्बे लुबाब है : मेरी एक तरफ़ बे रोज़गारी थी तो दूसरी तरफ़ जोड़ों के दर्द की पुरानी बीमारी थी, तंगदस्ती और शदीद दर्द के बाइस सख्त बेज़ारी थी, बहुत इलाज करवाया मगर कुछ फ़ाइदा न हुवा । किसी इस्लामी भाई ने इनफ़िरादी कोशिश के ज़रीए ज़ेहन बना कर दा'वते इस्लामी के आशिक़ाने रसूल के सुन्नतों की तर्बियत के मदनी क़ाफ़िले में सुन्नतों भरे सफ़र की तरकीब बना दी । الحمد لله رب العالمين मदनी क़ाफ़िले में सुन्नतों भरे सफ़र और आशिक़ाने रसूल की शफ़्क़त भरी सोहबत की बरकत से मेरी बरसों पुरानी जोड़ों की बीमारी बिल्कुल सहीह हो गई । मदनी क़ाफ़िले से वापसी पर दूसरे ही दिन एक इस्लामी भाई आए और उन्होंने मुझे काम पर लगा कर मेरे रोज़गार की तरकीब भी बना दी । येह बयान देते हुवे الحمد لله رب العالمين एक साल से ज़ियादा अःसा गुज़र चुका है, मेरा काम एक दिन भी बन्द नहीं हुवा और दर्द भी पलट कर नहीं आया ।

जोड़ जोड़ आप के, हों अगर दुख रहे कर के हिम्मत चलें, क़ाफ़िले में चलो तंगदस्ती मिटे, रिज़क सुथरा मिले दर करम के खुलें, क़ाफ़िले में चलो

صلوٰعَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوٰةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

मीठे मीठे इस्लामी भाइयो ! बयान को इख्तिराम की तरफ लाते हुवे सुन्नत की फ़ज़ीलत और चन्द सुन्नतें और आदाब बयान करने की सआदत हासिल करता हूं। ताजदारे रिसालत, शहनशाहे नबुव्वत, मुस्तफ़ा जाने रहमत, शम्पू बज़े हिदायत, नौशाए बज़े जन्नत صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ का फ़रमाने जन्नत निशान है : जिस ने मेरी सुन्नत से महब्बत की उस ने मुझ से महब्बत की और जिस ने मुझ से महब्बत की वोह जन्नत में मेरे साथ होगा ।

مشكاة الصابيح، كتاب الإيمان، باب الاعتصام بالكتاب والسنّة، ١/٢٥، حديث: ٩٧

सीना तेरी सुन्नत का मदीना बने आक़ा

जन्नत में पड़ोसी मुझे तुम अपना बनाना

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

سُرِّمَا لथाने के मदनी फूल

आइये ! मक्तबतुल मदीना के मतबूआ रिसाले “101 मदनी फूल” से सुरमा लगाने के मदनी फूल सुनते हैं :

“फ़रमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ तमाम सुरमों में बेहतर सुरमा ‘इस्मिद’ (إِثْمِيد) है कि येह निगाह को रोशन करता और पलकें उगाता है ।”

﴿2﴾ पथर का सुरमा इस्ति’माल करने में हरज नहीं और सियाह सुरमा या काजल ब क़स्दे ज़ीनत (या’नी ज़ीनत की नियत से) मर्द को लगाना मकरूह है और ज़ीनत मक़सूद न हो तो कराहत नहीं । (٣٥٩) فتاوی عالمگیری ج ٥ ص ٣٥٩

﴿3﴾ सुरमा सोते वक़्त इस्ति’माल करना सुन्नत है ।

(ميرआतुل ماناوجीہ، جि. 6، س. 180)

﴿4﴾ सुरमा इस्ति’माल करने के तीन मन्कूल तरीकों का खुलासा पेशे खिदमत है :

- (1) कभी दोनों आंखों में तीन तीन सलाइयां
- (2) कभी दाई (सीधी) आंख में तीन और बाई (उल्टी) में दो,
- (3) तो कभी दोनों आंखों में दो-दो और फिर आखिर में एक सलाई को सुरमे वाली कर के उसी को बारी-बारी दोनों आंखों में लगाइये ।

(شعب الْإِيمَان، ج ٥ ص ٢١٨ - ٢١٩)

تِرہ تِرہ کی ہجڑاں سُونتے سیخنے کے لیے مکتبتوں مدارس کی
ماتبُوٰ آدے کو توبہ بہارے شریعت ہیسٹری 16 (312 سفہری) نمبر 120
سفہری کی کتاب ”سُونتے اور آداب“ ہدیۃت نہاسیل کیجیے اور
پढیے۔ سُونتے کی تربیت کا اک بہترین جریا دا واتے اسلامی کے
مدنی کافلیوں میں ارشاد کرنے رسویل کے ساتھ سُونتے برا سفار بھی ہے۔

صَلُوٰعَلَى الْحَبِيبِ! صَلُوٰعَلَى الْحَبِيبِ!

بیان کرنے کے مुتاذلیلک ماءِ حیات

- (1) بیان کرنے سے پہلے کم اجڑ کم اک بار جُرُر اور جُرُر پढ لئے
- (2) جو کوچ لیخا ہے وہی سُونا اے، اپنی ترکیب سے کمی-بےشی ن کرے
- (3) ہندی، هوا لامیا، آیات، اور اُر بی ڈیا را تھریج ن پढ کرے
- (4) بیان کے ہمسوں کے لیے اپنی کابینا کے کارکردگی جیمیڈار سے رابیتا رکھے
- (5) اگر براہ راست بیان ن میل سکے تو وےب سائٹ سے ڈاؤن لود کر لئے

☞ رابیتا ☞

MAJLISE TARAJIM, BARODA (DAWATE ISLAMI)

translation.baroda@dawateislami.net (+ 91 9327776311)

www.dawateislami.net

سُوْنَنْتَوْنَ بَارِئِ الْجَاتِيمَاذِ مِنْ پَدِھِ جَانِے وَالْمَلِئِ 6 دُخْرَدِ پَاكِ ڈُؤِرِ 2 دُخْرَدِ

﴿1﴾ شَبَّهُ جُمُعَاءُ كَدُرُّ دُرُّ :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدِنَبِيِّ الْأَمِّ الْحَبِيبِ الْعَالِیِ الْقَدُّرِ الْعَظِيْمِ
الْجَاهِ وَعَلٰی اِلٰهِ وَصَاحِبِهِ وَسَلِّمْ

بُوچُور्गों نے فرمایا کہ جو شاخہ هر شبے جمعاء (جمعاء اور جمعاء رات کی درمیانی رات) اس دوسرد شریف کو پابندی سے کم اجڑ کم ایک مرتبہ پढ़ے تو موت کے وکٹ سرکارے مदینا کی جیوارت کرے گا اور کब्र میں داخیل ہوتے وکٹ بھی، یہاں تک کہ وہ دے�ے گا کہ سرکارے مدینا علیٰ رحمۃ الرّحمن وَرَحْمَةُ الرَّحْمٰنِ عَلَيْهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَسَلَّمَ اسے کب्र میں اپنے رحمت برے ہاثر سے عطا رہے ہیں । (أَقْبَلُ الصَّلَوَاتِ عَلٰی سَيِّدِ السَّادَاتِ ص ۱۵۱ ملخصاً)

﴿2﴾ تَمَامُ جُنَاحِ مُعَاظِفِ :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدِ وَعَلٰی اِلٰهِ وَسَلِّمْ

ہجرتے سیمیون اننس سے ریوایت ہے کہ تاجدارے مدینا نے فرمایا : جو شاخہ یہ دوسرد پاک پढے، اگر خड़ا ثا تو بیٹھنے سے پہلے اور بیٹھنا تو خडے ہونے سے پہلے اس کے جعنایہ معاوظ کر دیے جائے । (ایضاً ص ۱۵۰)

﴿3﴾ رَحْمَتُهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ :

جو یہ دوسرد پاک پढتا ہے تو اس پر رحمت کے 70 دروازے خوکل دیے جاتے ہیں । (الْقَوْلُ الْبَيِّنُ ص ۲۷۷)

﴿4﴾ چے لَا خ دُرُّ دُرُّ شَرِيفِ کا سَوَابِ :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدِ عَدَدَ مَافِي عِلْمِ اللَّهِ صَلَّاةً دَائِيَةً بِدَوَامِ مُلْكِ اللَّهِ

ہجرتے احمد ساہی بُوچُور्गوں سے نکلنے کرتے ہیں : اس دوسرد شریف کو ایک بار پढنے سے چے لَا خ دُرُّ دُرُّ شَرِيف پढنے کا سَوَابِ حُسْنیل ہوتا ہے । (أَقْبَلُ الصَّلَوَاتِ عَلٰی سَيِّدِ السَّادَاتِ)

﴿5﴾ کुर्बے مُسْتَفَضاً : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى لَهُ

एक दिन एक शख्स आया तो हुज़रे अन्वर अपने और सिद्दीके अकबर के दरमियान बिठा लिया । इस से सहाबा ए किराम को तअज्जुब हुवा कि ये ह कौन जी मर्तबा है ! ! ! जब वोह चला गया तो सरकार ने फ़रमाया : ये ह जब मुझ पर दुर्दे पाक पढ़ता है तो यूं पढ़ता है । (الْقُوْلُ الْبَيْعُ ص ۱۲۵)

﴿6﴾ دुर्दे शफ़ाअत :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَنْزِلْهُ الْكَعْدَ الْنَّقْرَبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

शफ़ेए उमम का फ़रमाने मुअज्ज़म है : जो शख्स यूं दुर्दे पाक पढ़े उस के लिये मेरी शफ़ाअत वाजिब हो जाती है ! ! !

(التَّغْيِيبُ وَالتَّبِيِّبُ ج ۲ ص ۳۲۹، حديث ۳)

﴿1﴾ उक्त हज़ार दिन की नेकियां :

جَرِيَ اللَّهُ عَنَّا مُحَمَّداً مَا هُوَ أَهْلُهُ

हज़रते सच्चिदुना इब्ने अब्बास سे रिवायत है कि सरकारे मदीना ने फ़रमाया : इस को पढ़ने वाले के लिये सत्तर फ़िरिश्ते एक हज़ार दिन तक नेकियां लिखते हैं । (تَجْمُعُ الرَّوَايَاتِ ج ۱۰ ص ۲۵۰، حديث ۱۷۳۰)

﴿2﴾ हर रात इबादत में शुज़ारने का आशान नुस्खा

ग़राइबुल कुरआन सफ़हा 187 पर एक रिवायत नक्ल की गई है कि जो शख्स रात में ये ह दुआ 3 मरतबा पढ़ लेगा तो गोया उस ने शबे कद्र को पा लिया । लिहाज़ा हर रात इस दुआ को पढ़ लेना चाहिये ।

दुआ ये है :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبِيعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
(या'नी खुदाए हलीम व करीम के सिवा कोई इबादत के लाइक नहीं ।

अल्लाह उर्ज़ग़ل पाक है जो सातों आस्मानों और अर्शे अजीम का परवर दगार है) (फैज़ाने सुनत, جिल्द अब्बल, स. 1163-1164)